

پاورقیها:

آینده سیاسی زنان در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس: موضوع یک همایش

شیدامحمدی

کارشناس امور سیاسی

- ۱- اقتصاد ایران، ص ۶۹- مرداد ۱۳۸۰
- ۲- دایرة المعارف رژیم اشغال گر قدس، فصل سوم، جلد ۴، ص ۲۲۲.
- ۳- ترجمان اقتصادی، سال ۴، شماره ۴، تابستان ۱۳۸۰، ص ۱۱.
- ۴- همان منبع، ص ۱۲.
- ۵- مجلة الدراسات الفلسطينية، شماره ۴۲، سال ۲۰۰۰، ص ۴۸ (عربی).

۶- همان منبع، ص ۵۰.

- ۷- أبو النمل، حسین الاقتصاد الاسرائیلی، بیروت، مرکز دراسات الوحدة العربية.
- ۸- سیاست و حکومت رژیم صهیونیستی، مؤسسه مطالعات فلسطینی، فصل پنجم، سال ۱۳۷۷، ص ۱۶۲.
- ۹- اسراء متهدد عسگری، ترجمان اقتصادی، سال چهارم، زمستان ۸۰، شماره ۳۶.

طی روزهای ۲۲ تا ۲۴ سپتامبر ۲۰۰۱ از سوی کمیته بزرگداشت زنان کویت و با همکاری شورای ملی فرهنگ، هنر و ادبیات کویت و انجمن فارغ التحصیلان و کانون وکلای این کشور و با حضور اساتید دانشگاهها، سفیران انگلستان، یمن و ایران و تعدادی از انجمنهای خیریه و موسسات غیردولتی همایشی تحت عنوان آینده سیاسی زنان در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس» با شعار «با یکدیگر آینده بهتری بسازیم» برگزار شد.

در این همایش دکتر محمد الرمیچی، رئیس شورای ملی فرهنگ هنر و ادبیات کویت، به نیابت از وزیر اطلاع رسانی این کشور در نطق افتتاحیه خود اظهار داشت: «حضرت امیر کویت با اعلام فرمان شماره ۹ سال ۱۹۹۹ بر حق مشارکت زن کویتی در تحمل

ملی عقلایی، تبدیل نظارت امنیتی به نظارت شهروندان و حرکت به سمت توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی. متأسفانه در حال حاضر حضور زنان منطقه در بازار کار بسیار حاشیه‌ای است و موانع اجتماعی بسیاری برای فعالیت زنان و مشارکتشان در مسیر توسعه وجود دارد. ضمن اینکه در این راه باید به بعد فرهنگی نیز به عنوان یک عامل اساسی در راه تحقق توسعه و افزایش ارتباطات بین‌المللی نگریست.»

سخنران بعدی کوثر الجوعان دبیر همایش بود، وی نیز با اشاره به وضعیت بسیار حساس جهان عرب و جهان اسلام مشارکت سیاسی زنان را گامی در جهت پیشرفت کشورهای منطقه توصیف نمود و ادامه داد: «زنان کویت خواهان مساوات و برابری با مردان در حقوقی هستند که قانون اساسی آنها را مشخص نموده است. این خواست زنان فقط به خاطر کسب حقوق و مشارکت سیاسی نیست بلکه به دلیل ایمان به نقش و مسئولیت حساس در قبال میهن خویش می‌باشد. زنان کویت سی سال پیش یعنی در سال ۱۹۷۱ خواستار کسب حقوق سیاسی خویش و زنان منطقه شدند، اما در حالی که در بعضی از کشورهای خلیج فارس حق مشارکت سیاسی

مسائل و مشکلات توسعه ملی و حضور در قوه مقننه از طریق انتخاب کردن و انتخاب شدن تأکید نمودند. این فرمان در راستای تکمیل اصول قانون اساسی که چهل سال پیش به رشته تحریر درآمد و با ایمان به این مطلب اساسی صادر گردید که شورا و دموکراسی در هر جامعه‌ای تنها برای بقا و رشد آن جامعه نیست، بلکه عامل پیشرفت آن نیز می‌باشد. شیخ سعد‌البدالله الصباح ولیعهد کویت نیز پس از تهاجم عراق به کویت در کنفرانس جدّه که در اکتبر ۱۹۹۰ برگزار شد به نقش برجسته زنان کویتی اشاره نمودند. ضمن اینکه زنان اولین راهپیمایی که در نخستین روزهای اشغال کویت در خیابانهای این کشور انجام شد و شعارهایی علیه عراق در آن سر داده شد را سازمان دهی کردند.»

وی در ادامه به نحوه مشارکت سیاسی اشاره کرد و افزود: «مشارکت سیاسی زنان کویتی تنها یک هدف نیست، بلکه ابزاری در جهت تعمیق ارزشهای مثبت و راهی است در جهت تحقق بخشیدن به آرمانهای ملت، ارج نهادن به آزادی، پذیرش تکثرگرایی، فرونشاندن تعصبات، احترام به اندیشه، اعتلای شهروندی، فراهم آوردن زمینه گفت‌وگو

به زنان اعطاء شد، هنوز در کویت چنین امری محقق نشده است.»

الجوعان تاکید کرد: «دلیل برگزاری این کنفرانس تنها ایجاد یک سرگرمی فکری نبوده است، بلکه تلاشی است در جهت اتخاذ اقدامی مطلوب برای کسب حقوق سیاسی تا دیگر نیمی از مردم کویت و دیگر کشورهای منطقه از عرصه سیاست، اقتصاد و جامعه غایب نباشند» وی اهداف کنفرانس را به ترتیب زیر بیان کرد:

۱- توسعه همه جانبه، از جمله توسعه سیاسی که بدون مشارکت زنان در همه بخشهای جامعه به ثمر نخواهد رسید؛

۲- بدون مشارکت زنان، دموکراسی برقرار نخواهد شد؛

۳- زنان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به طور خاص و زنان عرب به طور عام نیاز دارند که با قدرت تمام در مراکز تصمیم گیری سیاسی شرکت کنند؛

۴- امروزه سیاست یعنی دموکراسی، آزادی و حقوق بشر.

محورهای همایش نیز عبارتند از:

- نقش راهبردی توسعه عربی و قانون گذاریهای مربوط به آینده سیاسی زنان؛

- چالشهای فراوان زنان خلیج فارس در مشارکت سیاسی؛

- وضعیت مشارکت سیاسی زنان عرب پس از اعلام فرمان امیر این کشور؛

- مشارکت سیاسی زنان عرب از دیدگاه اسلام؛

- مشارکت سیاسی زنان در سطح منطقه و جهان عرب و الگوهای تطبیقی.

دکتر آمال عثمان نماینده مجلس مصر نیز در سخنرانی خود ابراز داشت: «قضیه آینده

سیاسی زنان عرب و به ویژه زنان منطقه خلیج فارس از چند دیدگاه مهم است زیرا

مشخص کننده وضعیت مشارکت و تصمیم گیری سیاسی در کل جامعه می باشد،

مسئله حقوق و تکالیف شهروندی را مطرح می نماید و ابزارهای اجرایی برای گشایش

درهای تمرین سیاست و دموکراسی در برابر همه شهروندان اعم از زن و مرد را تعیین

می کند و این فرصت را فراهم می آورد که کلیه گروههای درون یک جامعه در حیات سیاسی و

پارلمانی و مراکز تصمیم گیری مشارکت کنند و اگر گروهی را از این حق محروم نمایند و با

نقش و تاثیرگذاری آن را کاهش دهند، آنگاه باز خورد آن در جامعه منفی خواهد شد و بر

وفاق ملی و آشتی اجتماعی و حیات سیاسی
تاثیر سوء بر جای خواهد نهاد.»

وی با بیان اینکه زنان عرب امیدوارند
که بتوانند در اداره امور عمومی جامعه
فرصتهای برابر و واقعی در کنار مردان به
دست آورند، اظهار داشت: «زنان می خواهند
قوانینی به تصویب برسد که عملاً راه را برای
مشارکت و فعالیتشان بگشاید. هم اینک در
سطح جهان مسئله ارتقاء بخشیدن به نقش زن
در جامعه اهمیت بسیاری یافته است و طبق
اصول اسلامی و عربی زن نیز همچون مرد
دارای حقوق و تکالیفی است که باید به
درستی به اجرا درآید. اگر چارچوبی
دموکراتیک بر اساس تعدد احزاب و افزایش
فعالیت موسسات غیردولتی در جهان عرب
حاکم گردد، نقش زنان نیز در این جوامع
برجسته تر خواهد شد.»

در همین رابطه، عادل الفوزان رییس
هیات مدیره انجمن فارغ التحصیلان کویت
گفت: «زن در این منطقه هنوز اسیر عادات و
تقلیدهایی است که مانعی در برابر پیشرفت و
مشارکت سیاسی اش می باشد و زنان با طرح
حقوق سیاسی در واقع به دنبال مشارکت
فعالانه در کلیه زمینه های سیاسی، اقتصادی،

اجتماعی و فرهنگی و اتخاذ تصمیمات متعلق
به همه اقشار جامعه هستند.»

الفوزان در بخشی دیگر از سخنان خود
از آن گروه از نمایندگان مجلس امت کویت که
علیه مشارکت سیاسی زنان موضع گیری
نمودند، تقاضا کرد که مواضع خویش را تغییر
دهند و تاکید کرد: «بدون مشارکت و همکاری
همه اقشار جامعه و کوشش در راه توسعه
کشور، هیچ آینده ای وجود نخواهد داشت و
امروزه فهم و درک و تحصیلات علمی زنان
کویتی کمتر از مردان نیست.»

ریاض الصانع، رییس هیات مدیره
کانون وکلای کویت نیز اظهار داشت: «بین
واقعیت زنان عرب و آرمانهای اعراب شکاف
وسیع وجود دارد. چالشی که برای تحقق
آرمانهای عربی در مقابلمان قرار گرفته است،
چالشی جزیی در یک زمینه یا یک فعالیت ویژه
نیست، بلکه چالشی بزرگ است و نیاز به
تحولی ملی و اجتماعی دارد تا جهان عرب از
این حالت پیروی ذلت بار خارج شود و به خود
اعتماد کند تا به یقین استقلال سیاسی و
اقتصادی عربی به دست آید.»

وی افزود: «ما به انقلابی مبارزه جویانه
نیاز داریم تا در برابر گروهی که در صدد تقسیم

جامعه هستند بخصوص کسانی که به دنبال وضع یک سری از قوانین برای مردان و یک سری از قوانین برای زنان هستند، ایستادگی نموده و حقوق سیاسی زنان را تامین کنیم، کانون و کلابه جدایی میان زن و مرد معتقد نیست زیرا موفقیت و توسعه یک جامعه به میزان مشارکت مردان و زنان بستگی دارد. هیچگاه نمی توان بدون در نظر گرفتن نیمی از افراد یک جامعه به توسعه سیاسی، اقتصادی و اجتماعی دست یافت، زیرا ممکن نیست که ملتی پیشرفت کند در حالی که زنان آن ملت حق فعالیت و مشارکت سیاسی - اجتماعی نداشته باشند.»

ریاض الصانع در پایان گفت: «شکاف وسیعی که در حال حاضر میان زن عرب و آرمانهای عمومی جامعه وجود دارد یک شکاف فریبنده و مصنوعی است زیرا به محض اینکه مسئله دفاع از وطن و از جان تبدیل به اولویتی حیاتی شود، این شکاف از بین می رود.»

در دومین روز این همایش دکتر «منیره فخر» رییس جمعیت کار ملی دموکراتیک در بحرین طی سخنرانی خود به وضعیت زنان بحرینی پرداخت. وی ابراز داشت: «دست یابی زن بحرینی به حقوق سیاسی اش آنی نبوده،

بلکه این حق در نتیجه مبارزه ای طولانی از سال ۱۹۰۹ با تاسیس نخستین مدرسه دخترانه در منطقه خلیج فارس آغاز شد و به دلیل همکاری سیاسی میان رهبری و گروههای جامعه به دست آمده است. اما به رغم پیشرفتی که در قوانین مربوط به زنان حاصل شده است، هنوز هم تبعیضهایی در فرصتهای شغلی و کسب پستهای مدیریتی بالا دیده می شود که دلیل آن قوانین موجود نیست بلکه این گونه تبعیضها به دلیل نوع دیدگاه واپس گرایانه جامعه نسبت به روند سریع اصلاحات تقنینی می باشد.»

فخر و در قسمت دیگری از سخنان خود به تعدادی از قوانین میثاق کار ملی بحرین و میزان توجه آن به زنان به ویژه در زمینه حقوق سیاسی اشاره کرد و گفت: «در بحرین دو نهاد ویژه امور زنان وجود دارد. اولین نهاد، شورای عالی زنان است که ریاست آن بر عهده همسر امیر بحرین و مهمترین فعالیت آن وضع سیاستها، راهبردها و برنامه های مرتبط با زن و خانواده می باشد. نهاد دوم که در حال شکل گیری است، یک سازمان غیردولتی است که به کلیه مسایل زن بحرینی خواهد پرداخت و مستقل از دولت فعالیت خواهد کرد.»

خویش نایل شوند. این امر مستلزم آنست که زنان عرب جایگاه واقعی خویش را در جامعه بیابند و توانمندی خود را در عرصه های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و سیاسی نشان دهند.»

«مریم العوضی» معاون دبیر اجرایی کمیته سازمان ملل متحد در غرب آسیا نیز در سخنرانی خود تاکید نمود که میثاقها و معاهدات بین المللی بر عدم وجود هر گونه تبعیضی علیه زنان پافشاری می نمایند و مشارکت سیاسی زنان در امور داخلی و بین المللی کشورهاشان را تایید می کنند.

در همین زمینه دکتر «مریم سلطان لوتا» دانشیار علوم سیاسی در دانشگاه امارات به نقش زن در راهبرد توسعه عربی اشاره کرد و گفت: «ارزیابی میزان توسعه عربی بسیار دشوار است زیرا بخشهایی بسیار مورد توجه قرار گرفته اند و به بخشهایی اجحاف شده، ضمن اینکه به ابعاد خارجی توسعه اهمیت زیادی داده شده است، به طوری که بین استقلال در تصمیم گیریهای سیاسی کشورهای عربی و میزان تبعیت آنها از نظم بین المللی حاکم بر جهان هاله ای از ابهام به وجود آمده است.»

در ادامه، دکتر وضحه السویدی عضو کمیته سیاسی پروژه راهبرد ملی برای پیشرفت زنان در شورای عالی امور زنان قطر به چالشهای فراروی زنان خلیج فارس در مشارکت سیاسی اشاره نمود و بیان کرد: «به رغم دستاوردهای اخیر زنان در زمینه مشارکت سیاسی و افزایش سازمانها و انجمنهای مربوط به زنان و حضور در برخی از پستهای مهم سیاسی اما هنوز موانع بسیاری وجود دارد که زنان را از مشارکت در فرآیند تصمیم گیری و فعالیت مؤثر باز می دارد. این موانع هم نظامهای حاکم بر جوامع منطقه هستند و هم خود زنان منطقه و محیطی که در آن زندگی می کنند. با نگاهی به کشورهای منطقه درمی یابیم که به رغم تغییرات بنیادینی که در سطح اقتصادی و اجتماعی صورت گرفته اما بسیاری از آداب و رسوم و عادات کماکان پابرجا مانده و تغییری نکرده اند.»

خانم «لمیس الطایی» عضو هیات دولت در سلطان نشین عمان نیز با ارایه چند الگوی تطبیقی در مورد مشارکت سیاسی زنان در سطح منطقه و جهان عرب، تصریح کرد: «با اندکی همکاری و تفاهم میان گروههای جامعه، زنان نیز می توانند به حقوق سیاسی

دکتر «آمنه نصیر» رییس دانشکده دخترانه مطالعات اسلامی و عربی دانشگاه الازهر نیز به بعد مذهبی مشارکت سیاسی زن عرب اشاره نمود و گفت: «عدم مشارکت زنان عرب در صحنه سیاسی به دلیل انحراف مسلمانان از تعالیم دینی در رفتار با بانوان و انحراف از فهم درست نص و ناتوانی از درک آن می باشد که در نتیجه اجتهادهای غلطی پدید آمد و زن را از حیات اجتماعی و سیاسی منزوی ساخت. شریعت اسلامی هنگامی که به زنان حقوق سیاسی اعطا نمود بر این حقیقت مهم تاکید کرد که مرد به خاطر مردبودنش بر زن برتری ندارد، زیرا هر کدام از دو جنس در زندگی وظایفی را بر عهده دارند و رشد فرهنگی و محیطی خانواده ها زمینه ساز مشارکت سیاسی است که در این میان سهم زنان بسیار بارز و آشکار می باشد.»

در پایان این همایش بیانیه ای از سوی شرکت کنندگان به نام «بیانیه کویت ویژه همایش آینده سیاسی زنان در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس» اعلام شد. در ابتدای این بیانیه با ذکر آیاتی از قرآن کریم و چند حدیث نبوی به این مسئله تاکید شده است که اسلام هر گونه تبعیضی میان مرد و

زن را در ممارست ولایت و خلافت در زمین از بین برده است و ارزشی که برای مرد و زن در دین اسلام وجود دارد و نفی تبعیض میان این دو جنس، همان چیزی است که امروزه حقوق بین الملل معاصر پس از قرنهای رنج و نبرد آن را مقرر داشته است.

در این بیانیه با استناد به اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸) و موافقت نامه ویژه از بین بردن کلیه اشکال تبعیض علیه زنان (۱۹۷۹) و سایر میثاقها و معاهدات سازمان ملل متحد و سازمانهای وابسته به آن و با توجه به اهمیت توسعه همه جانبه از جمله توسعه سیاسی و ممارست دموکراسی و با عنایت به اینکه اصل شهروندی بیانگر تعلق گروهی از انسانها اعم از زن و مرد به یک سرزمین واحد است که وظیفه سازندگی و پیشرفت آن را بر عهده دارند و زن مسلمان نیز حق دارد که در حیات سیاسی جامعه خویش حضوری فعالانه داشته باشد، موارد زیر اعلام شده است :

۱- تعدیل قوانین مربوط به حقوق سیاسی زنان و تصریح اینکه زن حق انتخاب کردن و انتخاب شدن در کلیه مجالس تقنینی و فعالیت در دیگر زمینه های سیاسی را دارد؛

دلایل نگرش منفی مسلمانان نسبت به ایالات متحده تحلیل یک نظر خواهی

ترجمه: علی رستمی

آمریکایی‌ها سیاست خارجی ایالات متحده را عمده‌ترین دلیل نگرش منفی مسلمانان نسبت به آمریکا تلقی می‌کنند و تفاوت‌های ارزشی موجود میان ایالات متحده و کشورهای مسلمان در مقابل آن، موضوع کم‌اهمیت‌تری جلوه می‌کند.

طبق تازه‌ترین نظرسنجی موسسه گالوپ از افراد آمریکایی، بسیاری از آنها معتقدند که مردم کشورهای مسلمان دیدگاهی منفی نسبت به ایالات متحده آمریکا دارند و این نگاه منفی بیش از هر چیز تحت تأثیر درک آنها از سیاست خارجی آمریکا قرار دارد و کمتر از درک مسلمانان از ارزشهای آمریکاییان ناشی می‌شود. در نظر افراد آمریکایی آنچه به ویژه برجسته‌تر می‌نماید این است که ایالات متحده در کشمکش میان اعراب و اسرائیل برخوردی غیرمنصفانه دارد و در عین حال انجام بررسی در نه‌کشور دارای اکثریت جمعیت مسلمان این ارزیابی را تقویت می‌کند، به نحوی که در

۲- تعدیل قوانین متعلق به زن طبق میثاق‌های بین‌المللی و الفا کلیه محدودیت‌هایی که با شریعت اسلام تعارض ندارند؛

۳- ایجاد شبکه‌ای از شخصیت‌های مشارکت‌کننده در این کنفرانس برای تحقق اهداف همایش در زمینه مشارکت سیاسی زن عرب؛

۴- تاسیس مکانیسمی در داخل هر کشور جهت ترسیم سیاست‌های عام توسعه زن و ادغام در برنامه‌های توسعه و هماهنگی میان دستگاه‌های مختلف دولتی و غیردولتی و پی‌گیری اجرای برنامه‌های مرتبط با این هدف.

منبع:

WWW.Kuna.net.kw

(سایت اینترنتی خبرگزاری کویت)